

Trud Nybø
Svarthammeren 10 C
6908 FLORØ

Saksbehandlar, innvalstelefon
Johannes Anonby, 5764 3125

Haukåvatnet naturreservat i Kinn kommune – dispensasjon for avgrensa vedhogst og fjerning av tre m.m. kring hytte

Trud Nybø får på nærare vilkår dispensasjon for fjerning av greiner eller tre som trugar hytte og uthus i Haukåvatnet naturreservat, og uttak av bjørk på eit nærare definert område til fyringsved på hytta.

Vi viser til brev frå deg 20.2.2021, sendt via tidlegare fylkesmiljøvernssjef Nils Erling Yndesdal, og stempla inn hjå Statsforvaltaren 2.3.2021.

Søknaden, med bakgrunn

I førebuinga av Haukåvatnet naturreservat, som del av verneplanen for edellauvskog, vart det diskutert korleis reglane for naturreservatet kunne tilpassast til hytta som du og familien i lang tid (sidan 1912) hadde hatt i området. Av grunneigaren hadde de fått rett til å ta ut ved til eige bruk på hytta, likeins tømmer til bruer m.m. På synfaring 29.4.2004 gav du difor uttrykk for ønske om framleis å kunne ta ut bjørk (diameter ca. 20 cm) i eit avgrensa område kring hytta, t.d. mellom dei to næraste elvane (Hytteelva i vest og Krokkelva i aust), i tillegg til å kunne fjerne greiner eller eventuelle tre som står så nær hytte eller uthus at dei kan gjere skade. Fylkesmannen signaliserte ei imøtekomande haldning, og verneforskrifta fekk fleire unntak og dispensasjonsheimlar knytte til bruken av hytta. Vi forstår at du kan ha tolka det som vart sagt på synfaringa som ei godkjenning. Det var det ikkje, og difor søker du no om dispensasjon for å få det i orden.

Heimelsgrunnlag

Verneforskrifta av 19.6.2009 for Haukåvatnet naturreservat seier i § 3 pkt. 1 at «*Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter og sopp (medrekna lav) eller delar av desse frå reservatet. Nye planteartar må ikkje først inn. Planting eller såing er ikkje tillate*».

Unntakskapittelet (§ 4) i verneforskrifta har derimot nokre punkt (7, 8 og 9) for å ta omsyn til hytta. Mest relevant i denne saka er § 4 pkt. 8, som seier at reglane i § 3 ikkje er til hinder for «*Rydding kring hytte, innanfor eit areal som forvaltingsstyresmakta peikar ut*». Her er det truleg tenkt nettopp på det å fjerne tre og vegetasjon som står så nær hytta at det kan gjere skade på hytta eller vere i vegen for normal bruk av hytta. Vi legg til grunn at det er Statsforvaltaren sitt ansvar å peike ut eit slikt areal når hytteeigarane treng det.

Hogst av ved (ut over det som måtte stå så nær hytta at det vert fanga opp av nemnde unntaksregel) krev derimot særskild søknad. I følgje § 5 pkt. 3 kan forvaltingsstyresmakta etter søknad gje løyve til «*Hogst og utdrift i samsvar med vedteken forvaltingsplan*». Det er ikkje laga forvaltingsplan for Haukåvatnet naturreservat, og spørsmålet om hogst må difor handsamast etter naturmangfaldlova § 48, som i første ledd seier at «*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig*».

Sidan det ikkje er peikt ut noko areal for rydding kring hytta, bør både dette og vedhogsten handsamast etter § 48, altså vurderast opp mot vilkåra «*dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*».

Verneføremålet er, i følgje verneforskrifta § 2, «*å ta vare på eit eigenarta og tilnærma urørt skogområde med spesielle naturtypar, med heile mangfaldet av artar og vegetasjonstypar og alle naturlege økologiske prosessar. Området har særskilt vitskapleg og pedagogisk verdi med sin store eikeskog og annan gammalskog i ei kystnær klimasone, og med eit stort biologisk mangfald*».

Dispensasjonssøknaden må også, som alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet, vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8-12, jf. § 7.

Vår vurdering

Kunnskapsgrunnlaget (jf. Naturmangfaldlova § 8): Haukåvatnet naturreservat er rekna å ha ein av dei største og mest varierte eikedominerte edellauvskogane i Sogn og Fjordane, kanskje heile Vestlandet (G.Gaarder, 26.3.1996). Gjennom undersøkingar utført av fleire fagfolk veit vi at reservatet huser eit stort tal sjeldsynte og interessante sopp- og lavartar, i tillegg til å vere eit godt leveområde for hakkespettar, med både gråspett og kvitryggspett. Mange av dei sjeldsynte artane er knytte til eik og andre edellauvtre, men også på osp, rogn, furu og bjørk finst det interessante artar i reservatet. Til dømes vart skoddelav (*Menegazzia terebrata* – raudlistekategori NT – nær truga) i 1996 funne på «svartor og til dels bjørk i de fuktige partiene ved Øyrane». Valkeldkjuke (*Phellinus lundellii* – LC – livskraftig) vart funne på «død grov bjørk» på ein stad som i følgje Artskart ligg like ovanfor hytta, medan den vidt utbreidde, men uvanlege, strengekjuke *Fibuloporia donkii* (= *Porpomyces mucidus* – LC – livskraftig) vart funnen på bjørkelåg i 1995 lenger aust i reservatet. Døyande og daude bjørker er føretrekte reirtre for kvitryggspett og dvergspett, og insekt i rotnande bjørkeved er næringsressurs for fleire spetteartar.

Fjerning av småtre, buskar eller annan vegetasjon (t.d. slått av gras) nær ved hytta, i den grad som trengst for å ta vare på hytta og bruke henne på vanleg måte, utgjer ikkje noko trugsmål mot dei nemnde verdiane. Større og eldre tre, derimot, som eventuelt måtte stå slik at dei utgjer reell fare for å falle ned og skade hytta, kan ha verdi som levestad for insekt og sopp m.m. Dersom ein treng å sage av større eller mindre delar av slike tre, vil ein truleg kunne kompensere mykje ved at grove

greiner, eller eventuelt heile treet, vert lagt att slik at det kan tene som daudvedressurs og levestad for diverse insekt m.m.

Hogst av bjørk til ved vil påverke eit større område enn sjølve stellet kring hytta, men også her er det viktige moment at 1) yngre tre er mindre viktige enn eldre, 2) at bjørk gjennomgåande har færre sjeldsynte artar knytte til seg, og 3) at ei viss tynning av yngre bjørk kan vere positivt ved å gje meir plass og meir sol, både til markvegetasjon, edellauvtre og til påvekstorganismar på edellauvtre og gamle tre. Dei to elvane som du nemner framstår som ei praktisk avgrensing av eit høveleg område å hente ved frå, medan avgrensinga oppover ikkje er like eintydig. Sjølv om høgdekotar ikkje er synlege i terrenget, trur vi at kote 100 er relativt lett å finne i terrenget når ein jamfører med flyfoto. Ei slik øvre avgrensing kan etter vår vurdering vere ei høveleg avveging av at uttaksområdet ikkje skal vere så stort at det svekkjer nokon av kvalitetane i naturreservatet, samstundes som det bør vere stort nok til å gje rom for eit visst årleg uttak på permanent basis utan at det oppstår negative effektar.

Sjølv om edellauvskog utgjer betydelege areal på Vestlandet, er det samla areala av dei ulike typane edellauvskog like fullt lite samanlikna med det store talet artar som er knytte til dei ulike utformingane og kvalitetane innanfor naturtypen. Edellauvskogane har over tid vorte kraftig fragmenterte og reduserte i kvalitet som følgje av menneskeleg påverknad. Ut frå naturmangfaldlova § 10 (om økosystemtilnærming og samla belastning) er det difor viktig å vere kritisk til nye inngrep, og forvalte edellauvskogreservata slik at dei best mogleg kan fungere slik dei gjer i naturtilstanden, med flest mogleg av dei naturlege nisjane for ulike artar. Sidan det ikkje er fleire hytter i Haukåvatnet naturreservat, og heller ikkje er lov å byggje fleire der, er det derimot ikkje fare for at ein dispensasjon til hytteeigarane skal opne for ein framtidig presedens som kan redusere kvaliteten på naturreservatet. Det er samstundes viktig at ei opning for uttak av ved til ei hytte i eit naturreservat ikkje vert tolka som argument for å opne for uttak av ved frå verneområde også til hytter som ligg utanfor.

Med dei vilkåra vi set nedanfor (jf. naturmangfaldlova § 11) har vi tilstrekkeleg kunnskap til å seie at tiltaket ikkje utgjer fare for skade på naturmangfaldet (jf. nml. § 9). Vi meiner ein dispensasjon, innanfor dei rammene vi her set, er ein god måte å sameine omsynet til naturmangfaldet og andre interesser (jf. naturmangfaldlova § 12), og at tiltaket **ikkje er i strid med verneføremålet eller kan påverke verneverdiane nemnande**.

Avgjerd

Med heimel i naturmangfaldlova § 48 gjev Statsforvaltaren dispensasjon for

- 1) fjerning av tre eller greiner som er til skade eller fare for sjølve hytta og uthuset, slått av gras rundt husa, eller liknande rydding for å kunne bruke dei på ordinær måte, og
- 2) vedhogst av bjørk av storleik opp til 20 cm i diameter i stubbeavskjer, i eit område avgrensa av Hytteelva, Haukåvatnet, Krokelva og kote 100 (sjå kartskisse).

Følgjande vilkår gjeld:

- 1) Når tre (utanom bjørk) utgjer fare for skade på hytte eller uthus (anten det er i form av slitasje ved vind, fukt ved nærkontakt, eller at greiner eller heile tre kan falle ned), skal det ikkje fjernast større delar av treet enn det som trengst for å hindre skade.
- 2) Greiner, eller eventuelt heile tre, som vert fjerna, med diameter over 10 cm i avskjerpunktet (også bjørk dersom dei er over 20 cm-grensa) skal ikkje brukast til fyringsved, men leggjast

på eigna plassar, gjerne solrikt, der dei kan gjere nytte som levestad og næringsressurs for insekt, sopp og andre artar.

- 3) Vedhogst innanfor det definerte området skal skje som tynningshogst, slik at området også etter hogst har preg av samanhengande skog.
- 4) Denne avgjerda er ikkje meint å vere tidsavgrensa, men Statsforvaltaren kan like fullt ta saka opp att til revisjon dersom omsynet til verneføremålet eller andre omsyn tilseier det, eller dersom hytteeigarane ønskjer det.

Klagerett, m.m.

Avgjerda i dette brevet kan klagast inn for Miljødirektoratet, av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse, med ein frist på 3 veker. Eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen, som også kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til å sjå saksdokument.

Med helsing

Tore Larsen
seniorrådgjevar

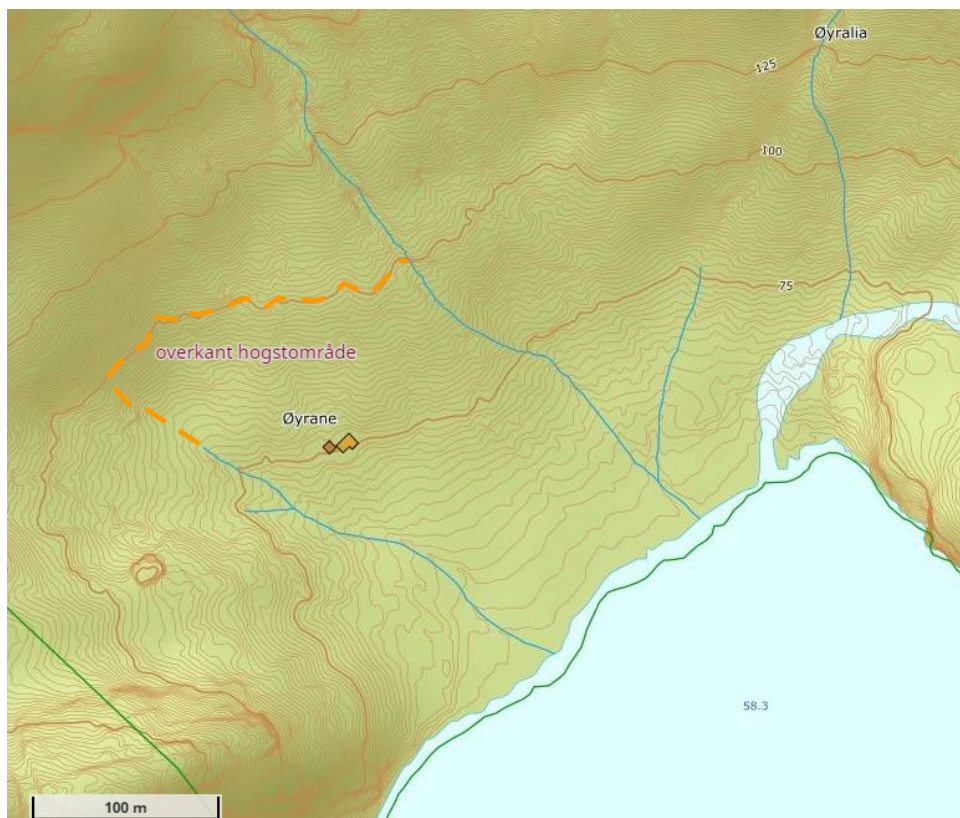
Johannes Anonby
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Kinn kommune postboks 294 6701 MÅLØY
SNO v/Einar Vereide
Jens Petter Strømsnes Haukå 32 6910 Florø

Dei fire bileta er tekne av Johannes Anonby 29. april 2004.

Hogstområde mellom dei to elvane, med øvre grense teikna inn med stipla strek.

Øvre grense for hogstområde teikna inn på flyfoto (elveløpa er derimot tydelegare på kartet, dvs. førre figur),

